

Kazimierz Meto. Skrzypce i opowieści | Muzyka odnaleziona | cykl II | 10/10

Muzyka i opowieści niezwykłego skrzypka z regionu Rzeczyca

Muzyka odnaleziona to cykl krótkich programów prezentujących zapomnianą kulturę muzyczną polskiej wsi. W kolejnych odcinkach zawarto unikatowe nagrania archiwalne dokumentujące dokonania ostatnich wiejskich muzyków. Program prowadzi autor archiwum – prof. Andrzej Bieńkowski.

W tym odcinku posłuchamy gry i opowieści niezwykłego skrzypka z regionu Rzeczyca – Kazimierza Meto, którego można w pewnej mierze przyrównać do Nikifora. Pan Kazimierz Meto urodził się w 1922 roku, zmarł w 2008 roku. Był jednym z najwybitniejszych polskich skrzypków, wraz z bratem Józefem grali w Kapeli z Gliny. Andrzej Bieńkowski odkryje przed nami zagubione między lasami i polami archaiczne melodie dawnych muzyków. Opowieści pana Meto to fragment historii istniejący tylko w przekazie ustnym, bez dokumentów; ujawnia się w tym odcinku wartość opowieści i słuchania.

Andrzej Bieńkowski pisał o kapeli braci Meto: Bracia Meto, grając tylko na skrzypkach i basach, stawiali ścianę dźwięku, a zachrypły głos basisty Józefa Meto przypominał raczej bluesmanów z Missisipi niż muzykę ludową. W tle słychać było głosy, jęki, nawoływania. Stwarzało to wrażenie wielkiego wysiłku, wezwania z dalekiego świata. Ekspresja ich muzyki zawsze mnie poruszała. Kazimierz i Józef Meto zachowali swoją muzykę w nienaruszonym, XIX-wiecznym kształcie! Jednocześnie ich dynamika jest bliska współczesnej muzyce rockowej. Było to jeno z tych spotkań, które zdecydowało, że zająłem się muzyką wiejską.

Dobrosław Kot pisał w *Znaku*: Jest chyba jakiś nieusuwalny kłopot z polskim pisaniem o wsi. Trudno podjąć ten temat, by nie wpaść w którąś z żłobionych od dziesięcioleci kolein. Pułapek jest wiele: a to mitologizacja, a to epatowanie naturalizmem, a to protekcyjne poklepywanie czy wreszcie romantyczno-młodopolskie uwielbienie prostego ludu. Każda z tych soczewek, choć zapewne ukazuje część prawdy o ludziach wsi, nieuchronnie redukuje opisywany świat do pewnej gotowej wizji, przykrawa go do jednej z teorii. Jak radzi sobie z tym problemem Andrzej Bieńkowski? Jest to na pewno postawa pokory. Nie wiem nic o ludziach wsi, prawdy o nich mogą mnie nauczyć jedynie oni sami, chcę przyjąć ich punkt widzenia – tak określił swoje założenia we wcześniejszej książce *Ostatni wiejscy muzykanci*.

Czy jednak wiara w możliwość przyjęcia cudzego punktu widzenia nie jest dziś naiwnością? Warto przyjrzeć się, jak próbuje zrobić to sam Bieńkowski. (...) Bieńkowskiego fascynują ludzie: artyści, którzy nagle stają się zbędni. Ich muzyka – transowe, improwizowane przez wiele minut oberki – stała się wstydlivym symbolem wiejskości. Ich ojcowie i dziadowie grali na weselach. Oni zaś – urodzeni w latach dwudziestych ubiegłego wieku – kiedy doszli do szczytu swych możliwości, zostali zastąpieni przez nowocześniejsze kapele, grające na miejskich instrumentach miejskie przeboje. Przy wiejskiej muzyce nikt nie chciał się bawić nawet na wiejskich weselach. Bieńkowski nie poprzestaje na wysłuchiwanie ich opowieści, przesyconej żalem i nostalgią za dawnymi czasami. On zaprasza ich do muzykowania. Zbiera rozproszone po sąsiednich wsiach kapele i nagrywa. I ci starzy ludzie, często żyjący na obrzeżach lokalnych społeczności, nagle stają się znowu ważni. Wypełniają izby swoją muzyką, po raz kolejny udowadniają, że są artystami najwyższej próby.

Fragment tekstu Dobrosława Kota

Źródło: miesięcznik *Znak*, Numer 634 (marzec 2008)

Andrzej Bieńkowski urodził się w 1946 roku w Warszawie. Jest etnografem, pisarzem, malarzem i profesorem na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, gdzie prowadzi pracownię malarstwa i rysunku. Od lat 80. prowadzi badania etnograficzne w dziedzinie muzyki: poszukuje instrumentów, odnawia je, rekonstruuje dawne kapele wiejskie. Zgromadził prywatne archiwum etnograficzne, które zawiera tysiące nagrań audio, wideo oraz zdjęcia (też archiwalne) i instrumenty. Spis odcinków II cyklu *Muzyki odnalezionej*:

[1. Białoruś 2011](#)

Odcinek , w którym można zapoznać się z tradycyjnymi śpiewami z białoruskich wsi.

[2. 3 x Gace](#)

Historia muzyków z rodu Gaców, jednego z najbardziej zasłużonych dla kontynuowania tradycji muzycznych

mazowieckiej wsi.

[3. Śpiewy](#)

Najróżniejsze śpiewy wykonywane przez kobiety na polskiej wsi.

[4. Łowickie. Księżacy](#)

Odcinek poświęcony tradycjom muzycznym ziemi łowickiej.

[5. Wiejskie wesela](#)

Wizyta we wsi Wyśmierzyce: nagrania z ostatnich tradycyjnych wiejskich wesel, zapomniane rytuały i pieśni obrzędowe.

[6. Ciarkowscy z Radomskiego](#)

Odcinek poświęcony przedstawicielom muzycznej rodziny Ciarkowskich.

[7. Tańce](#)

O tym, jak tańczono na polskiej wsi i jakie znaczenie w związku z tym miała dla wiejskiego życia kulturalnego stodoła.

[8. Kurpie](#)

W tym odcinku prowadzący Andrzej Bieńkowski zaprosił do rozmowy Adama Struga, śpiewaka kultywującego tradycję śpiewu kurpiowskiego.

[9. Śpiewy, gwizdy, krzyki](#)

Podczas odpustu w Studziannej można dowiedzieć się, dlaczego warto umieć dobrze gwizdać.

[10. Kazimierz Meto. Skrzypce i opowieści](#)

Gra i opowieści niezwykłego skrzypka z regionu Rzeczycy – Kazimierza Meto, którego w pewnej mierze można przyrównać do Nikifora.